

Αρχαγγέλου Μιχαήλ Αλμωπίας

Δημοσίευση: Παρασκευή, 04 Νοεμβρίου 2005

Η ιερά μονή Αρχαγγέλου Μιχαήλ, κυριολεκτικά θronιάζεται σε μια φυσική απλωσιά με μεγάλο υψόμετρο κι από 'κει, από τις Β.Α. κορυφές του Πάικου, εποπτεύει στο οροπέδιο του Βόρρα τις κορυφές Τζένα και Πίνοβο. Η οικοδομική της γραμμή λιτή και επιβλητική. Απέχει 40 χλμ από την Αριδαία, μέσα από μία πολύ όμορφη και ήσυχη διαδρομή.

Το χωριό Αρχάγγελος βρίσκεται 3 χλμ νότια της Μονής, έχοντας απέναντί του το θρυλικό για τις μάχες που έγιναν εκεί στον Α΄ Παγκόσμιο πόλεμο, χωριό του Σκρα. Το 1973 ομάδα αρχαιολόγων, μετά από πρόχειρη έρευνα, ανακάλυψαν τάφους, πλακόστρωτο με ορθογώνιες πλάκες της εποχής της Ρωμαιοκρατίας. Το 1912, με εντολή της Ελληνικής διοίκησης, το χωριό ονομαζόταν "Όσανη" ή "Όσιανη". Αργότερα το χωριό κατονομάζεται με τη λατινική εκφορά του "Χοστιανη" ή "Χοστιανούς" ενώ ιστορείται πως δωρίθηκε από τον Αλέξιο Α΄ Κομνηνό στο στρατηγό του Λέοντα Κεφαλά. Μετά από καιρό ο γιος του Νικηφόρος δώρισε κτήματα του χωριού στο μοναστήρι της Μεγίστης Λαύρας (Άγιον Όρος), στα οποία κτίστηκε αργότερα η μονή του Αρχαγγέλου Μιχαήλ.

Η ιστορία του μοναστηριού είναι ταυτισμένη με αυτή της Αλμωπίας των τελευταίων αιώνων. Ο χρόνος, έχεις την αίσθηση, ότι έχει παγώσει στους τοίχους του. Το μοναστήρι πιθανολογείται πως ιδρύθηκε το χρονικό διάστημα 1181-1184.

Η μονή του Αρχαγγέλου, το 1790, είχε την ίδια τύχη με το μοναστήρι των Προμάχων, δηλαδή πολιορκήθηκε και καταστράφηκε από τους Τούρκους. Οι μοναχοί του σκοτώθηκαν όλοι. Ήταν τότε που εξισλαμίσθηκαν οι κάτοικοι της Νότιας, οι οποίοι ανέλαβαν το έργο της πυρπόλησης.

Μοναχοί και πάροικοι, όσοι δε σκοτώθηκαν, σκόρπισαν και η ερήμωση της μονής κράτησε πάνω από μισό αιώνα. Το 1858 με άδεια του Σουλτάνου επανιδρύεται η μονή. Η πρωτοβουλία αποδίδεται στο μητροπολίτη Μογλενών Μελέτιο. Με την επανίδρυση της μονής είχαμε και τη μετονομασία της σε Μονή Αρχαγγέλου Μιχαήλ. Πιθανολογείται ότι αυτό έγινε σε ανάμνηση της σωτηρίας των κατοίκων του χωριού από τη μανία των εξισλαμισθέντων την ημέρα της εορτής του Αρχαγγέλου. Με την επανίδρυσή της η μονή ανακτά τα ακίνητά της με επίσημο έγγραφο της τουρκικής διοίκησης. Τότε αρχίζει η έντονη πνευματική κι εκπαιδευτική της δραστηριότητα. Στα κελιά της διδάσκονται τα Ελληνικά γράμματα.

Από τη μονή βγαίνουν οι πρώτοι γραμματισμένοι, οι οποίοι με τη σειρά τους μορφώνουν κατοίκους της ευρύτερης περιοχής. Με την πάροδο του χρόνου φθάνουμε και στην θρυλική εποχή του Μακεδονικού Αγώνα. Η μονή συμβάλλει, με την προσφορά των χώρων της και το συνωμοτικό έργο των καλόγερων της, στη μεγάλη εθνική υπόθεση. Η

επίκαιρη θέση της, οι φυσικές προσβάσεις της, την μετατρέπουν σε σταθμό για τα περαστικά Ελληνικά αντάρτικα σώματα.

Σύμφωνα με τις εκθέσεις Ελλήνων αξιωματικών, η μονή θεωρείται κεντρική αποθήκη όπλων. Στο κελί της νοσηλεύθηκε το χρονικό διάστημα Δεκεμβρίου-Φεβρουαρίου 1905 ο καπετάν Ματαπας, όταν έσπασε το πόδι του. Κι ο ίδιος χρησιμοποίησε πολλές φορές για κάλυψη τη μεταμφίεση σε ιερέα της Μονής.

Εκτός από το διάσημο καπετάνιο κι άλλοι μαχητές, όπως ο Βαλάνης και ο Δράγας κατέφυγαν σ'αυτήν για ανεφοδιασμό και ανάπαυση. Αυτή η δραστηριότητα γρήγορα έγινε αντιληπτή από τους κομιτατζήδες, οι οποίοι όμως περιορίστηκαν σε γραπτές απειλές. Σώζονται ακόμα επιστολές του αρχικομιτατζή Αποστόλ Πέτκωφ με τέτοιο περιεχόμενο.

Σήμερα έχει έξι μοναχούς και έναν δόκιμο. Βρίσκεται κάτω από την πνευματική καθοδήγηση και τις ευλογίες του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Εδέσσης, Πέλλης και Αλμωπίας κ.κ. Ιωήλ.

Το δυτικό τοίχο, στα αριστερά της δυτικής εισόδου του καθολικού της Μονής Αρχαγγέλου Μιχαήλ, κοσμεί η ιστόρηση του μαρτυρίου της τοπικής Αγίας των Μογλενων, της Αγίας Χρυσής. Οι διαδοχικές εικόνες του μαρτυρίου δεν έχουν επιγραφές, γιατί η παράδοση της Αγίας, που μαρτύρησε στις 13 Οκτωβρίου του 1795, ήταν ζωντανή και πολύ γνωστή στους κατοίκους της περιοχής.

Η όμορφη κόρη συλλαμβάνεται από Τούρκους έξω από το χωριό της, ενώ μαζί με άλλες κοπέλες μαζεύει ξύλα, για να οδηγηθεί στο σπίτι του "Αγαρηνού", που είχε γεμίσει η καρδιά του από σατανικό έρωτα.

Στη δεύτερη εικόνα, η Αγία Χρυσή παίρνει την ευλογία του πνευματικού της για ν' αντέξει στη δοκιμασία. Ακολουθούν οι σκηνές των

βασανισμών και της φριχτής εκτέλεσης της Αγίας".

Πηγή: www.geocities.com

<http://www.gonia.gr/gonia.php?article=194>